

Роман ЯЦІВ

РЕТРОСПЕКТИВА ТВОРЧОСТІ ХРИСТИНИ КУДРИК

Ретроспектива Христини Кудрик, канадської мисткині українського походження, спонукала відвідувачів Національного музею ім. А. Шептицького у Львові задуматися над децю іншими вимірами сучасного образотворчого мистецтва, аніж зазвичай зчитуються з більшості виставок в Україні. Начебто й немає підстав вважати її твори естетично парадоксальними, надто віддаленими від уже знамих концепцій малярства. Багатьом, можливо, хотілося бачити більш виразну близькість її мистецтва з кореневою системою національної традиції, щоби «помістити» ім'я авторки в уже існуючу модель розвитку українського мистецтва поза Батьківщиною. Але Христина Кудрик такого шансу на комфорт не дала нікому. Вона привезла до Львова виставку сповнену контраверсій, емоційної гостроти, подекуди експресії, а також лірики й медитативності. Все знайшлося в діапазоні її малярських досвідів за більш ніж п'ятдесят літ творчості.

Основи мистецтва Христина Кудрик здобула в Університеті м. Манітоба, де отримала бакалаврський ступінь за фахом «малярство». Наступними сходинками її професійного зросту були студії в Університеті м. Торонто та Політехнічному інституті м. Ріерсон, де додатково вивчала фотографію. Набуті знання реалізувала як графічний дизайнер, а надалі і в сфері мистецької педагогіки. Тоді ж, від 1963 року, показує свої твори на виставках. Велика кількість індивідуальних і групових показів в різних галереях Канади і США зачислила Христину Кудрик до числа найпродуктивніших мистців українського зарубіжжя. 1994 року вперше її праці побачили в Україні, у Національному художньому музеї (м. Київ).

Виставка у Львові стала добірною (хоч і дуже стислою) антологією вибраного мисткині з різних періодів творчості. Цій обставині український глядач може бути особливо вдячним, оскільки таких нагод якісної ретроспекції мистецьких шукань цієї генерацією українців Канади в Україні майже не було, за винятком уже віддаленої в часі виставки Аркадії Оленської-Петришин, яка, зрештою, жила і працювала у США. Chris Kudryk (таке її ім'я в англomовному середовищі) добре збалансувала пропорційність і калорійність «естетичної маси» своєї творчості в різних концептуальних зрізах, щоб допомогти своїм співвітчизникам на Батьківщині зрозуміти суть своїх творчих зусиль, прагнень добирати адекватну образну мову до тієї чи іншої тематики, а також ре-

презентувати свою інтелектуальну реакцію на час та національні духовно-культурні проблеми.

Для того, щоб ствердитися як оригінальний мистець, Христина Кудрик на самих початках своєї творчості просто змушена була «порушувати канон» українського мистецтва, уникаючи банального, чи то прямолінійного, зв'язку з етнонаціональною традицією. В одному часовому діапазоні (1961-1967) з'являлися композиції, які суперничали між собою в самій стратегії пластики, як це видно з творів «Золотий півень», «Вершник», «Марокко», «Нічне Торонто», «Три царі» чи «Полтавка». Цікаво, що молода авторка тоді експериментувала в різних техніках і матеріалах, не розтрачаючи цієї сміливості і надалі. Це давало їй змогу знаходити щораз нові й нові можливості формально-образного трактування теми, виходячи подекуди зі системи класичного малярства в напрямку до інсталяції. Відтоді паралельно працює з акрилом, емаллю, олією та олійною пастеллю, аквареллю, комбінованою технікою на полотні, дошці, папері, мідній пластині.

До числа найбільш успішних належать праці Христини Кудрик кінця 1960-х — початку 1970-х, коли виразніше почала проявлятися індивідуальність авторки. В методології її малярства поєдналися питомий «наступальний» темперамент, прагнення нових емоційних вражень від малярства, та усвідомлене відчуття своєї культурної ідентичності. Зв'язок з традицією молода мисткиня вбачала у по-

шуках відповідних знакових і навіть метафізичних субстанцій, які не можуть розкриватися прямолінійно (через сюжет чи «протокольність»), а можуть проявитися в самих згустках етногенетичних кодів. Цим і пояснюється складна метафорична мова її праць не лише цього, але й наступних періодів творчості.

Індивідуальна виставка творів Христини Кудрик жваво обговорювалась у фахових мистецьких колах України і стала приводом для поглиблення наукових оцінок внеску мистців української діаспори в загальнонаціональну платформу українського мистецтва сучасності.